

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО»**

**Харків
2023**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО»**

для студентів
другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

**Харків
2023**

Програма навчальної дисципліни «Корпоративне право»
для студентів другого (магістерського) освітньо-
кваліфікаційного рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності
081 «Право» / уклад.: Д. В. Задихайло, О. М. Давидюк. Харків:
Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2023. 14 с.

У к л а д а ч і: Д. В. Задихайло,
О. М. Давидюк,

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2023

ВСТУП

Дисципліна «Корпоративне право» введена в навчальний план, за яким готують фахівців магістерського рівня за спеціальністю «Право». Важливість її вивчення зумовлена істотною поширеністю в господарській діяльності організаційно-правових форм господарських товариств та необхідністю постійного і систематичного доповнення правового регулювання чинного законодавства України на локально-правовому рівні.

Навчальна дисципліна «Корпоративне право» є важливою складовою господарсько-правової освіти студентів вищих навчальних закладів та набуває особливого значення в професійній орієнтації та спеціалізації, а в подальшому і професійній адаптації.

У результаті вивчення дисципліни «Правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності» студенти повинні:

– *знати*: головні засади, форми, методи та засоби реалізації суб'єктивних корпоративних прав; загальні положення щодо організації управління господарськими товариствами, засоби та механізми державного регулювання корпоративних відносин; оволодіти навичками реалізації корпоративних прав, як багатопланової діяльності, що опосередковується правовим регулюванням різних галузей права, безпосередньо пов'язана із створенням господарських товариств, формуванням їх статутного (складеного) капіталу, управлінням корпоративними правами та господарськими товариствами, вирішенням інших питань забезпечення діяльності господарських товариств.

– *уміти*: вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових приписів, що безпосередньо використовуються при реалізації суб'єктивних корпоративних прав, правових засобах забезпечення державного регулювання корпоративних відносин, в організації органів управління господарських товариств та порядку прийняття ними рішень. Уміти правильно тлумачити положення чинного законодавства України, що використовуються в ході корпоративних прав.

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри господарського
права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 3 від 04.11.2022 р.)

I. КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО (11 ПЗ)

Тема 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА ТА ДЖЕРЕЛА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття і предмет корпоративного права. Корпоративні правовідносини. Методи правового регулювання корпоративних відносин (владних приписів, автономних рішень, координації та узгодження, рекомендацій); Функції корпоративного права та корпоративного управління; Принципи корпоративного права та корпоративного управління; Система корпоративного права та система корпоративного законодавства. Місце корпоративного права в системі господарського права України.

Тема 2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ.

Поняття суб'єктів господарювання корпоративного типу, підприємств корпоративного типу та господарських товариств. Ознаки суб'єктів господарювання корпоративного типу та господарських товариств; Поняття організаційно-правової форми господарського товариства. Класифікація господарських товариств; Поняття статутного (складеного) капіталу господарського товариства; Майно господарських товариств та джерела його формування; Функції статутного (складеного) капіталу господарського товариства; Установчі документи господарських товариств, види, особливості змісту, внесення змін та набуття чинності; Порівняльна характеристика акціонерного товариства із іншими видами господарських товариств; Співвідношення понять «господарське товариство», «корпорація»,

«корпоративне підприємство», «суб'єкт господарювання», «господарська організація», «корпоративна організація», «об'єднання підприємств»; Господарські товариства однієї особи та їх особливості корпоративного управління.

Тема 3. ДОГОВОРИ КОРПОРАТИВНОГО ХАРАКТЕРУ

Поняття, ознаки та загальна характеристика договорів корпоративного характеру. Класифікація договорів корпоративного характеру. Договір між акціонерами акціонерного товариства. Суб'єктний склад та вимоги щодо змісту і форми договору між акціонерами акціонерного товариства. Корпоративний договір. Суб'єктний склад, вимоги щодо змісту і форми корпоративного договору. Умови конфіденційності договорів корпоративного характеру. Загальна характеристика Договору про внесення частки (внеску) до статутного капіталу товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Договір про створення акціонерного товариства, вимоги щодо змісту і форми. Договори забезпечення та Договори які укладаються між акціонерами (учасниками) для забезпечення прав кредиторів господарських товариств.

Тема 4. ПРАВОВИЙ СТАТУС АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Поняття акціонерного товариства; Ознаки акціонерних товариств; Класифікація акціонерних товариств. Відмінність між поняттям види та типи акціонерних товариств; Перелік підготовчих дій для створення акціонерного товариства; Порядок здійснення державної реєстрації акціонерного товариства; Установчі документи акціонерного товариства. Вимоги до змісту, порядок їх складання, затвердження, посвідчення; Особливості створення, функціонування та припинення господарських товариств у складі одного учасника та/або акціонера; Порядок реорганізації акціонерного товариства.

Тема 5. СИСТЕМА ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Загальні збори акціонерного товариства як вищий орган управління такого товариства. Поняття, компетенція; Наглядова рада акціонерного товариства. Поняття компетенція. Система виконавчих органів акціонерного товариства. Поняття, класифікація, компетенція; Однорівнева система органів управління акціонерного товариства. Дворівнева система органів управління акціонерного товариства; Аудит акціонерного товариства. Особливості системи органів управління акціонерного товариства яке функціонує у складі однієї особи. Договір між акціонерами акціонерного товариства

Тема 6. ПОРЯДОК СКЛИКАННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Підготовчі дії до проведення загальних зборів акціонерного товариства. Порядок формування та ведення списку акціонерів акціонерного товариства які можуть бути допущені до участі у загальних зборах; Порядок розміщення оголошень та повідомлень про проведення загальних зборів акціонерного товариства; Процедура формування порядку денного загальних зборів акціонерного товариства; Основні етапи проведення загальних зборів; Порядок формування та компетенція реєстраційної комісії товариства при проведенні загальних зборів акціонерного товариства; Процедура голосування з питань порядку денного загальних зборів акціонерного товариства; Порядок проведення кумулятивного голосування; Порядок проведення голосування з питань порядку денного шляхом письмового анкетування; Особливості прийняття рішень з питань порядку денного у акціонерному товаристві із одним акціонером; Особливості оформлення результатів голосування з питань порядку денного загальних зборів акціонерного товариства. Протокол загальних зборів; Підстави та порядок оскарження рішень прийнятих посадовими особами та органами акціонерного товариства при підготовці та проведенні загальних зборів акціонерного товариства;

Тема 7. ГОСПОДАРСЬКІ ТОВАРИСТВА НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Поняття цінних паперів та їх класифікація; Функції господарських товариств на ринку цінних паперів; Облігації господарських товариств: визначення, види, порядок випуску, обігу і погашення; Порівняльна правова характеристика акцій і облігацій як корпоративних цінних паперів; Особливості державного регулювання фондового ринку (як системи узгодженого ринкового та державного регулювання корпоративних відносин); Мета та форми державного регулювання фондового ринку; Законодавче регулювання фондового ринку; Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, її завдання, повноваження та територіальні органи; Система реєстрації операцій із цінними паперами господарських товариств; Національна депозитарна система;

Тема 8. ПРАВОВИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА ІЗ ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Поняття та ознаки товариства з обмеженою відповідальністю; Статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю; Статут товариства із обмеженою відповідальністю. Його зміст; Вимоги щодо форми статуту товариства із обмеженою відповідальністю; Правовий статус учасника товариства з обмеженою відповідальністю; Процедура виходу учасника з товариства із обмеженою відповідальністю; Процедура виключення учасника з товариства із обмеженою відповідальністю; Порядок вступу нових учасників до складу товариства із обмеженою відповідальністю; Порядок відступлення частки товариства із обмеженою відповідальністю; Система органів управління товариства із обмеженою відповідальністю; Правовий статус та компетенція загальних зборів учасників товариства із обмеженою відповідальністю; Порядок скликання та проведення загальних зборів учасників товариства із обмеженою відповідальністю; Порядок прийняття рішень на загальних зборах учасників

товариства із обмеженою відповідальністю; Фіксація результатів голосування в ході голосування з питань порядку денного загальних зборів товариства із обмеженою відповідальністю. Протокол загальних зборів учасників товариства із обмеженою відповідальністю; Виконавчі органи товариства із обмеженою відповідальністю. Компетенція. Порядок формування; Підстави та порядок відповідальності учасників товариства за боргами товариства із обмеженою відповідальністю. Підстави та порядок відповідальності товариства із обмеженою відповідальністю за боргами своїх учасників; Корпоративний договір.

Тема 9. ПРАВОВИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА ІЗ ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Поняття та ознаки товариства з додатковою відповідальністю; Статутний капітал товариства з додатковою відповідальністю; Вимоги щодо форми статуту товариства із додатковою відповідальністю; Правовий статус учасника товариства з додатковою відповідальністю; Система органів управління товариства з додатковою відповідальністю; Правовий статус та компетенція загальних зборів учасників товариства із додатковою відповідальністю; Виконавчі органи товариства із додатковою відповідальністю. Компетенція. Порядок формування; Підстави та порядок відповідальності учасників товариства за боргами товариства із додатковою відповідальністю. Підстави та порядок відповідальності товариства із додатковою відповідальністю за боргами своїх учасників. Порядок реорганізації товариства з обмеженою відповідальністю;

Тема 10. ПРАВОВИЙ СТАТУС ПОВНОГО ТОВАРИСТВА

Поняття та ознаки повного товариства; Складений капітал повного товариства; Засновницький договір повного товариства; Вимоги щодо форми засновницького договору повного товариства; Правовий статус учасника повного товариства; Процедура виходу та виключення учасника із повного товариства;

Порядок вступу нових учасників до складу повного товариства; Порядок відступлення частки повного товариства; Способи управління повним товариством; Підстави та порядок відповідальності учасників повного товариства за боргами товариства. Підстави та порядок відповідальності повного товариства за боргами своїх учасників;

Тема 11. ПРАВОВИЙ СТАТУС КОМАНДИТНОГО ТОВАРИСТВА

Поняття та ознаки командитного товариства; Складений капітал командитного товариства; Вимоги щодо форми та змісту засновницького договору командитного товариства; Правовий статус повного учасника командитного товариства; Правовий статус вкладника командитного товариства; Способи прийняття рішень в командитному товаристві; Порядок прийняття рішень у командитному товаристві; Органи управління командитного товариства. Компетенція. Порядок формування; Підстави та порядок відповідальності учасників командитного товариства за боргами товариства. Підстави та порядок відповідальності командитного товариства за боргами своїх учасників;

Тема 12. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОКРЕМИХ РІЗНОВИДІВ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО ТИПУ, В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ ТА СФЕРАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Особливості створення, функціонування та припинення банківських установ, створених в організаційно-правовій формі акціонерних товариств; Особливості формування системи органів управління банківських установ, створених в організаційній формі акціонерних товариств; Особливості функціонування компаній з управління активами, створених в організаційних формах акціонерних товариств; Особливості функціонування державних акціонерних компаній.

II. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативно-правові акти.

1. Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-IV. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р., № 1576-XII. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n72>
5. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р., № 2275-VII. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
6. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р., № 1087-IV. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
7. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21.07.2020 р., № 819-IX. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>
8. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р., № 973-IV. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15>
9. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р., № 755-IV. / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
10. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р., № 185-V. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text>

Література

Основна література

1. Задихайло Д.В. Корпоративне управління: навчальний посібник / Задихайло Д.В., Кібенко О.Р., Назарова Г.В. – Х.: Еспада, 2003. – 688 с.
2. Задихайло Д.В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави: монографія / Д. В. Задихайло. – Х.: Юрайт, 2012. – 456 с.
3. Господарське право: підручник / Д.В. Задихайло, В.М. Пашков, Р.П. Бойчук та ін.; за заг. ред. Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова. –Х.: Право, 2012. – 696 с.
4. Корпоративне право. Підготовка до іспиту : навч. посіб. / Т. І. Швидка, О. М. Давидюк. – Харків : Право, 2021. – 104 с.;
5. Давидюк О. М. Корпоративне право (в схемах та таблицях) : посіб. для підгот. до іспиту /О. М. Давидюк, Т. І. Швидка. – Вид. 2-ге, змін. та допов. – Харків: Право, 2022. – 110 с.
6. Кочергина Е.А. Содержание организационно-правовых форм предпринимательских обществ: интересы, функции, правовые средства: Монография. – Харьков: «Основа», 2005. – 236 с.
7. Кібенко О.Р. Європейське корпоративне право на етапі фундаментальної реформи: перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України. Серія: „Юридичний радник”. – Х.: Страйд, 2005. – 432 с.
8. Кибенко Е.Р. Корпоративное право Великобритании. Законодательство. Прецеденты. Комментарии. – К.: Юстиниан, 2003. – 368 с.
9. Кибенко Е.Р. Корпоративное право Украины. Учебное пособие. – Харьков: фирма "Эспада", 2001. – 288 с.
10. Вінник О.М. Акціонерне право: навч. посібник/ О.М. Вінник, В.С. Щербина; за ред. проф. В.С. Щербини. – К.: Атіка, 2000. – 544 с.
11. Кравчук В.М. Корпоративне право: науково-практичний коментар законодавства та судової практики/ В.М. Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 720 с.
12. Погрібний Д.І. Корпоративні права держави: поняття, підстави виникнення, механізм реалізації. – Х., 2009. -168 с.

Додаткова література

1. Господарське право України : підручник : у 2 ч. / О. Б. Андрєєва, О. П. Гетьманець, І. І. Гришина. – Харків : ХНУВС, 2014. – Ч. 2. – 368 с.
2. Господарське право України : підручник : у 2 ч. / О. Б. Андрєєва, О. П. Гетьманець, І. І. Гришина. – Харків : ХНУВС, 2014. – Ч. 1. – 340 с.
3. Бобкова А. Малое и среднее предпринимательство в Украине / А. Бобкова // Ежегодник украинского права : сб. науч. тр. – Харьков, 2014. – № 6. – С. 475–488.
4. Боліла Р. Неприбуткові установи та організації / Р. Боліла, Т. Черниш // Вісник Міністерства доходів і зборів України. – 2014. – № 21. – С. 11–23.
5. Кочин В. Саморегулівна організація: поняття та ознаки / В. Кочин // Юридична Україна. – 2014. – № 9. – С. 35–40.
6. Кущаєва Л. Особливості кредитної спілки як юридичної особи приватного права / Л. Кущаєва // Юридична Україна. – 2014. – № 11. – С. 69–73.
7. Машковська Л. Казенне підприємство: поняття, ознаки й правова природа / Л. Машковська // Юридична Україна. – 2014. – № 2. – С. 57–63.
8. Черненко О. Правове становище державних (національних) акціонерних компаній за законодавством У країни / О. Черненко // Підприємництво, господарство і право. – 2014. – № 5. – С. 6–9.
9. Щербина В. Договори в товаристві з обмеженою відповідальністю [Текст] / В. Щербина, Т. Боднар // Підприємництво, госп-во і право : наук.-практ. госп.-прав. журн. - 2021. - N 1. - С. 81-87.

Интернет-ресурси:

1. Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
2. Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>

5. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
6. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
7. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
8. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО»

для студентів
другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч і: ЗАДИХАЙЛО Дмитро Вітольдович,
ДАВИДЮК Олександр Миколайович,

Відповідальний за випуск *Д. В. Задихайло*
Редактор *О. І. Борисенко*
Комп'ютерна верстка *А. В. Старжинської*